

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. IV. An Pœnitentia Justificativa sit necessaria ex Præcepto naturali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

eius jus ad legitimum odium & denegandam Gratiā, atque exigendam pœnam, non potest per talem obligationem auferri, & ideo semper manet jus ad odium, & est adequatè identificatum cum ipsa physica entitate offensæ. Verum

Dixi: *Transseat antecedens*: in rei veritate id etiam falsum est. Nam obligatio, quæ se Paulus obligaret Petro ad non habendum odio, nec exigendam satisfactionem, propter offensam, non est (proprie loquendo) condonatio offensæ; quia condonatio injuriæ proprie sumpta est moralis destructio injuriæ seu offensæ: atqui in nostro casu proprie existeret offensæ: ergo non esset condonata, tamen non liceret exigere satisfactionem; hæc enim sunt separabilia, ut omnes faterentur: v.g. qui solvit Usurario usuras cum juramento non repetendi, non potest licitè repetere, & tamen alter tenetur reddere, & non reddendo peccat contra Justitiam.

926. Dices. Potest Paulus antecedenter ad offensam non tantum obligare se ad non petendam satisfactionem, sed etiam potest cedere jure suo quod habet, ne à Petro percutiatur: atqui saltem hæc erit proprie condonatio injuriæ: ergo hoc modo posset etiam Deus antecedenter cedere jure suo. Respondeo negando minorem & suppositum: nam tali casu percussio non esset injuria nec contra Justitiam, quia consentienti, seu nolenti alterum habere obligatum, non fit injuria: hæc ergo cessio non esset remissio aut condonatio (ut male supponunt adversarij) injuriæ, sed esset sublatio partis constitutiæ injuriæ, quia Injuria constituitur intrinsecè per voluntatem alterius obligativam, ut dicam in tr. 1. de Jure & Justitia. Itaque talis cessio Juris non esset sublatio tituli ad offensam, sed potius esset mutatio materiæ, hoc est, faceret, ut id, quod alioquin esset injuria, non esset injuria, sicut facit licentia facta famulo, ut auferat pecunias. Quæstio autem præsens est, an Deus posset remittere offensam pro instanti quo verè existeret offensæ, & hoc negamus fieri posse, & dicimus, quod potius esset rectio seu non imputatio (ut loquuntur hæretici) quam remissio pro instanti quo existit. Potest quidem etiam Deus aliquam actionem alioquin illicitam reddere licitam, dispensando in lege, ut dixi lib. 2. sed hoc non est condonare injuriā, sed est facere, ut objectum quod alioquin esset illicitum, non sit illicitum, & ejus electio esset conformis rationi.

CONTROVERSIA IV.

An Pœnitentia iustificativa sit necessaria ex præcepto naturali.

927. Certissima est omnium Theologorum contra Victoriam sententia, exstare præceptum pœnitentiæ salutis seu iustificativæ, præscindendo nunc à præcepto naturali & positivo, & etiam præscindendo à Contritione perfecta siue sa-

cramento, & ab attritione cum Sacramento. Et quidem communiter Theologi censent etiam præceptum divinum in Scripturis, quod in Deo indicat necessitatem Pœnitentiæ, excepto Arragâ, qui putat, illis textibus plus non petiti, quam necessitatem mediij. Quidquid sit de præcepto positivo divino

Dicendum est, dari præceptum naturale salutem pro mortis periculo, pœnitendi salutem, & quis sibi conscius est peccati mortalis. Preterea Pœnitentia est necessaria necessitate mediij, saltem ex ordinatione Dei: ergo tenemur lege naturæ hoc medium procurare. Antecedens præceptum est. Consequentia probatur. Nam lege naturæ tenemur procurare ultimum finem ad quem conditi sumus: atqui obligatio ad finem obligat ipso ad media necessaria ad finem: sicut voluntas efficax finis, est hoc ipso voluntas mediiorum necessariorum ad illum: ergo datur obligatio saltem ex charitate erga seipsum procurandi hoc medium, quando & quatenus est necessarium.

Dixi. Saltè ex charitate erga seipsum, quod nolo disputare, an si Deus gratis condonaretur peccatum, adhuc daretur obligatio naturalis ex reverentia & amore erga Deum retractandi peccatum, licet hæc retractatio tunc non esset medium ad iustificationem procurandam.

928. Quæres. 1. Quo sensu dixerit S. Thomas 2. 2. q. 14. a. 2. Impœnitentiam, peccatum est permanentia in peccato vique ad mortem, non esse speciale peccatum, sed circumstantiam peccati. 2. Aliquos ex hoc loco voluisse concludere, in sententia S. Thomæ voluntatem non pœnitendi vique ad mortem non esse speciale peccatum, distinctum à speciebus carcerum peccatorum: sed malè. Nam eodem loco statim addit, impœnitentiam prout est propositum non pœnitendi, esse speciale peccatum. Et in 3. q. 84. a. 7. ad 1. & 2. disertè tradit, esse præceptum naturale pœnitendi. Porro veræ sunt interpretationes illius prioris dicti, quomodo sit sola circumstantia aliorum peccatorum, quæ videri possunt apud Suarez, Lugo, Arragâ. Mihi præ omnibus placet interpretatio Lugonis, quam etiam amplectitur Pallavicinus, eo modo permanentiam esse circumstantiam peccati, licet perseverantia in actibus virtutum est meta circumstantia, juxta eundem S. Thomam in 1. 2. 43. a. 3. ad 3. Nempe accipiendo perseverantiam pro actuali continuatione & duritione actus.

929. Quæres. 2. Quo sensu dicatur propositum non pœnitendi esse speciale peccatum, & quidem contra charitatem sui ipsius, quoniam quidem hæc videatur esse malitia generalis, non scilicet omnia peccata mortalia: nam contra charitatem sui, dum hominem non ponunt periculo æternæ damnationis, & obponunt mortem spiritualem animæ, privando gratiâ sanctificante. 2. Dicit esse in hoc præcepto opiniones contrarias, quarum tamen ratio

men huc non spectat, & neutrius veritas præjudicat nostræ conclusioni. Prima docet, omne peccatum mortale habere totam illam speciem malitiæ, quam habet propositum expressum nunquam penitendi, scilicet malitiam contra charitatem sui, obligantem ad procurandam animæ salutem. Ità Vasquez. Contraria sententia communior est, non singulis peccatis mortalibus inesse illam malitiā contra charitatem, nam licet singula exponant aliquali periculo remoto, non tamen proximo moriendi sine penitentia, sicut exponit voluntas nunquam penitendi. Quemadmodum etiam non est contra charitatem sui, exponere suam vitam aliquali periculo v. g. per longam navigationem etiam recreationis causā, & tamen esset contra charitatem exponere se periculo proximo & moraliter inevitabili, ut pluribus ostendit Arriaga, dissolvens rationes dubitandi, illatas à Lugone pro sententia Vasquez.

Ceterum etiam si vera esset sententia Vasquez, nihil pugnet contra nostram Conclusionem. Nam sicut Inobedientia v. g. est malitia transcendens omnia peccata mortalia, & tamen quicquid esset expressum propositum non obediendi Deo, peccaret peccato Inobedientiæ, & deberet hoc peccatum explicare in Confessione, quamvis non teneatur explicare inobedientiam contentam in alijs peccatis, ita se res haberet in nostro casu, & hoc sufficit, ut dicatur extare præceptum naturale penitendi.

CONTROVERSIA V.

Pro quo tempore sit Penitentia necessaria ex præcepto naturali.

90. Imprimis certum est, ad minimum obligare in articulo mortis, ut patet ex dictis. Deinde certum est, per accidens obligare quandoque extra mortis periculum, ut si quis vellet sumere Eucharistiam, vel gravis vrgeret tentatio aliter non superabilis. Nunc quaritur, quandonam obliget ex natura rei. Et primum quidem dubitatur, an præceptum salutis penitentia obliget statim post commissum peccatum. Secundò an extra articulum mortis. Tertiò, an saltem obligemur ad aliquam retractionem toties quoties occurrit memoria peccati.

§. I.

An Præceptum naturale Penitentia salutaris obliget statim post commissum peccatum.

91. Affirmant Guilielmus Parisiensis, Major, & quidam alij. Sed Respondendum est cum cæteris negativè. Probatur à Suarez & Lugone quasi à priori. Præcepta affirmativa non obligant statim, nec semper sicut negativa: sed præceptum Penitentia est affirmativum: ergo.

Hoc argumentum tanquam inefficax merito rejiciunt Arriaga & Pallavicinus. Nam licet spectatis verbis videatur affirmativum, putant tamen adversarij, suis argumentis probari, quod quoad vim obligandi non minus sit negativum, quam præceptum restituendi ablatum, quod quidem etiam spectatis verbis apparet affirmativum, & tamen obligat statim. Ratio autem hujus est, quia affirmatio cadit supra actionem quæ debet tollere effectum ex peccato relictum, cujus continuatio semper est mala & prohibita, videlicet retentio rei alienæ: supra hanc ergo cadit præceptum negativum: *Non esse retinendum alienum*. Pari modo dicerent adversarij, præceptum penitendi præcipere quidem actionem positivam, sed quæ debeat tollere aliquod malum cujus continuatio semper prohibetur, scilicet inimicitiam cum Deo & periculum animæ, seu reatum æternæ damnationis.

Melius ergo probatur responsio 1. à posteriori: quia talis obligatio est contra sensum fidelium, & contra praxin Ecclesiarum, quia nemo se de hoc peccato accusat, nemo præter paucos illos nominatos agnoscit malitiam in hoc, quod non statim post peccatum procuraverit Contritionem perfectam etiam cum posset. Confessarij etiam non interrogant de hoc peccato penitentes: non est autem credibile, in Ecclesia existuram esse talem ignorantiam apud animatum pastores, circa obligationem perpetuò occurrentem, certè hoc non potest prudenter de Christi providentia præsumi. Hic sensus fidelium deprehenditur etiam ex eo, quod sine ullo scrupulo accedant ad Sacramentum penitentia non præmissa perfectâ contritione, contenti attritione, quod fieri non posset, si agnoscerent obligationem statim eliciendi contritionem, ut consideranti liquet.

92. Probatur denique à priori, & ex generali regula agnoscendi obligationes naturales, quæ jam aliquoties in alijs materijs vltus sum, & eadem hic vtitur P. Ant. Perez, Pallavicinus & Esparza. Ad hoc ut censeatur aliqua actio esse sub præcepto naturali, non est satis, quod illa actio plus boni afferat secum, si fiat, quam afferat omisio illius actionis: si enim ad hoc solum attendendum esset, nihil esset merè sub consilio, sed omnia sub præcepto, v. g. status religiosus esset sub præcepto, quia per se loquendo plus boni affert quam status secularis. sed insuper & principaliter observandum est, an ipsa obligatio, siue, hoc ipsum quod est, obligari, plus boni sit allaturum toti generi humano, quam si non obligari. Ratio est, quia potest actio aliqua esse quidem allativa magni boni, sed tamen simul esse adeo difficilis, ut spectatâ fragilitate & communi propensione hominum, rarissime fiat, & longè frequentius omittatur, & quidem sit adeo difficilis, ut ne quidem accedente obligatione impediretur illius raritas, sed adhuc longè excederet omisio, adeoque obligatio esset ansa innumerorum peccatorum, & insuper rarissime obtineret suum finem; consequenter esset